

Mattheus 5: 9: “Gelukkig de vreedestichters”

Liturgie en preek zondag 15 maart 2020
Ds. At Kramer

Welkom

Votum en zegengroet

Opw 462 Aan uw voeten, Heer...

Aan uw voeten, Heer, is de hoogste plaats;
daarom kniel ik neer bij U.
Om bij U te zijn, is de grootste eer;
daarom buig ik mij voor U.

Aan uw voeten, Heer, is de hoogste plaats;
daarom kniel ik neer bij U.
Om bij U te zijn, is de grootste eer;
daarom buig ik mij voor U.

1 Ja, ik verkies nu om bij U te zijn
en om naar U te luist'ren.
In plaats van altijd maar weer bezig te zijn,
kom ik nu tot U, o Heer.

Aan uw voeten, Heer, is de hoogste plaats;
daarom kniel ik neer bij U.
Om bij U te zijn, is de grootste eer;
daarom buig ik mij voor U.

2 Mijn hart verlangt er naar om samen te zijn,
hier in een plaats van aanbidding.
In geest en waarheid samen één te zijn,
in aanbidding voor U.

Aan uw voeten, Heer, is de hoogste plaats;
daarom kniel ik neer bij U.
Om bij U te zijn, is de grootste eer;
daarom buig ik mij voor U.

3 Zoals een vader die zijn kind omarmt,
ja, zo omarmt U ook mij.
U bent een Vader die vertroost en beschermt
en ik kom tot rust bij U.
en ik kom tot rust bij U.
en ik kom tot rust bij U.

Wet

GK 243 (GK06 gz156) Heer, ik kom tot u.

1 Heer, ik kom tot U,
hoor naar mijn gebed.
Vergeef mijn zonden nu
en reinig mijn hart.

2 Met uw liefde Heer,
kom mij tegemoet
nu ik mij tot U keer
en maak alles goed.

3 Zie mij voor U staan,
zondig en onrein.
O, Jezus raak mij aan,
van U wil ik zijn.

4 Jezus op uw Woord
vestig ik mijn hoop.
U leeft en U verhoort
mijn bede tot U.

Gebed

Kinderen: Bergrede.

Zingen: project-lied

Inleiding

We lezen uit de Bergrede. Een van de mooiste stukken uit de Bijbel.

Het is een 'preek' van koning Jezus en daarin tekent Hij de grondwet van Gods Koninkrijk. Door zijn woorden stroomt de hemel zelf je leven binnen. Het is een mooie rede, maar ook moeilijk. Niet zozeer om te begrijpen, maar om te doen.

Vaak kreeg Jezus het verwijt, dat Hij van Mozes afweek. Dat Hij iets anders leerde, dan in de Thora staat. Daar staat, bijvoorbeeld, dat je niet mag werken op de sabbat. Je mag zelfs geen licht aansteken of vuur maken of een naald dragen. Maar Jezus doet rustig een genezing op de sabbat. Hij plukt wat aren met zijn discipelen op de sabbat en eet de korrels op omdat ze honger hebben. De Schriftgeleerden zijn woest.

Maar Jezus verzet zich niet tegen de wet van Mozes. Die geboden zijn goed. Hij bedoelt iets anders. Hij ziet dat in zijn dagen die wet een wet voor de buitenkant is geworden. Mensen bidden om door mensen gezien te worden. Mensen vasten om door de mensen geprezen te worden.

In de Bergrede vertelt Jezus dan ook dat hij helemaal niets af wil doen van de Thora. Dat hij helemaal niet gekomen is om de wet en de profeten af te schaffen. Hij is gekomen om ze te vervullen.

Anders gezegd: hij wil de wet en de profeten helemaal doen. In heel zijn leven en tot diep in zijn hart.

In de wet staat bijvoorbeeld, dat je niet mag doden. Het zesde gebod.

Als je nooit een moord hebt gepleegd kun je dus zeggen, dat je je keurig aan dat gebod hebt gehouden. Maar dan zegt Jezus: 'Dat is mooi, maar als je in je hart een hekel aan iemand hebt, als je in je hart die ander al tien keer hebt verwenst, ja, dan heb je dat 6e gebod niet gehouden. Dan heb je de ander in je hart vermoord.

En dat maakt de Bergrede erg mooi: het gaat om je hart! Gods Koninkrijk begint niet pas straks, het begint nu al in je hart. Maar ook erg moeilijk: wie kan deze woorden echt doen?

"Heb je vijand lief", zegt Jezus, "keer je andere wang toe". Wie kan dat uit zichzelf?

Lezen: Mattheus 5: 1-16

⁵Toen hij de mensenmassa zag, ging hij de berg op. Daar ging hij zitten met zijn leerlingen om zich heen. ²Hij nam het woord en onderrichtte hen:

³Gelukkig wie nederig van hart zijn,
want voor hen is het koninkrijk van de hemel.

⁴Gelukkig de treurenden,
want zij zullen getroost worden.

⁵Gelukkig de zachtmoedigen,
want zij zullen het land bezitten.

⁶Gelukkig wie honger en dorsten naar gerechtigheid,
want zij zullen verzadigd worden.

⁷Gelukkig de barmhartigen,
want zij zullen barmhartigheid ondervinden.

⁸Gelukkig wie zuiver van hart zijn,
want zij zullen God zien.

⁹Gelukkig de vreedstichters,
want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

¹⁰Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden,
want voor hen is het koninkrijk van de hemel.

¹¹Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad betichten. ¹²Verheug je en juich, want je zult rijkelijk worden beloond in de hemel; zo immers vervolgd werden ze vóór jullie de profeten.

¹³Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout zijn smaak verliest, hoe kan het dan weer zout gemaakt worden? Het dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt.

¹⁴Jullie zijn het licht in de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. ¹⁵Men steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. ¹⁶Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.

Preek over Mattheus 5: 9

*⁹Gelukkig de vreedstichters,
want zij zullen kinderen van God genoemd worden.*

Dát is nog eens een mooie tekst: “Gelukkig de vreedstichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden”. Kijk, dat is nog eens te doen! Want iedereen wil geluk. En ieder mens wil vrede. Als je deze woorden zou citeren aan de tafel van ‘De wereld draait door’, dan zullen ze het allemaal met je eens zijn.

Trouwens al die zaligsprekingen zijn mooi. Het gaat over troost, over barmhartigheid, over gerechtigheid, over een zuiver hart...

Alsof de hemel even openstaat. Wat een mooie woorden van Jezus voor vluchtelingen in het kamp Moria. Voor mensen in Syrië. Voor christenen in Afrika. Of als het in je huwelijk of je familie of in de kerk moeilijk is.

En wat zullen de mensen in de dagen van Jezus zelf ook naar vrede verlangd hebben. Naar Sjaloom. In zijn dagen giste overal om Hem heen het geweld. Opstand tegen de Romeinen. Zeloten, die voortdurend zochten naar een kans voor een aanslag. Juist in de heuvels in Galilea hielden ze zich verborgen. Jezus had vaak het vuur van de haat zien smeulen in de ogen van de mensen. Hij zag de ogen fonkelen als ze vertelden over hun aanslagen en hun kleine overwinningen op de gehate tiran: “Gisteren hebben we 4 Romeinen in een hinderlaag gelokt en met onze dolken de keel doorgesneden...”. In die heuvels klinken Jezus’ woorden: “Zalig de vreedstichters...”. Miljoenen mensen zeggen Jezus dit vol verlangen na: “Zalig de vreedstichters...”. Ook mensen, die niet in Hem geloven. Moslims, Hindoes, atheïsten...

De vraag is alleen: wie zijn die vreedstichters nu precies? Hoe kun je dat worden? Om te beginnen wil ik alvast één misverstand wegnemen: vreedstichter-zijn is geen kwestie van karakter. Dat ken je wel: de één heeft gewoon een rustig, een vredelievend karakter. En een ander heeft een opvliegend karakter. Die is direkt fel. Daar heb je dus eerder ruzie mee. Maar dat zegt niets over wat Jezus bedoelt met ‘vreedstichter’. Want iemand met een vredelievend karakter kan ook gewoon gemakzuchtig zijn. Hij wil gewoon allerlei moeilijkheden vermijden en gaat problemen liever uit de weg. Hij mijdt conflicten. En dat is niet altijd goed. Beter is het vaak om een conflict gewoon op te lossen. Uit te praten. En iemand die fel is, kan dat terecht zijn. Het kan over zaken zijn, die gewoon belangrijk zijn. Die hem ter harte gaan. Er moet over gepraat worden! Maar ‘vreedstichter’ gaat dus niet over het karakter van een mens. Iedereen moet een vreedstichter zijn wil je kind van God genoemd worden.

Nog een misverstand. Wij zien een vreedstichter vaak als iemand, die vrede sticht tussen twee partijen, die een conflict hebben. Zoals bijvoorbeeld Kofie Hanan. Jaren geleden was hij secretaris van de VN. In die functie heeft hij vaak bemiddeld tussen Israël en de Palestijnen. Hij kreeg daarom ook in 2001 de Nobelprijs voor de vrede.

En dat is natuurlijk heel mooi. Dat zie je ook in het TV-programma "Familediner". Daar probeert Bert van Leeuwen familieleden weer met elkaar te laten praten. Mooi, als je broers en zussen weer bij elkaar kunt brengen. Dan lijkt je op Jezus. Hij was ook zo'n bemiddelaar, zo'n middelaar. Hij heeft God en mensen bij elkaar gebracht. Met elkaar verzoend. Nee, Hij heeft daar niet de Nobelprijs voor gekregen. Hij kreeg veel meer: Hij kreeg de troon in de hemel en een naam boven alle naam. Hij kreeg de eretitel: 'prins van de vrede'. En op een dag zullen alle knieën zich buigen voor hem. Voor deze vredesvorst.

Wat is een vrede stichter dan? Dan moet u letten op wat erachter staat: "Gelukkig de vrede stichter, want zij zullen kinderen van God genoemd worden". Dus niet 'zij zullen leerlingen van Jezus genoemd worden'. Ook al ben je dat dan ook. Nee, er staat, dat je dan 'kind van GóD genoemd zal worden'. Jezus bedoelt: 'als je een vredes stichter bent, dan lijkt je op God zelf'.

Wat is het verschil? Dit: als je tussen twee partijen bemiddelt, dan blijf je zelf neutraal. Het raakt jouzelf niet. Jij staat buiten het conflict. Jij hebt zelf niets verkeerd gedaan. Het gaat over anderen. Maar Jezus heeft het daar op die berg in Galilea niet over mensen als Kofi Hanan of Bert van Leeuwen. Hoe mooi het ook is wat zij deden. Jezus spreekt de mensen aan die aan zijn voeten zitten. Tegen hén zegt hij: 'Jullie moeten vrede maken. Met je broer of je zus. Met je man of vrouw. Met je collega. Met je broer of zus in de kerk. Jij moet zèlf vrede maken. Zelf vrede laten opbloeien in de levens van anderen. Van je kinderen. Van vluchtelingen. Jij moet zelf naar de ander toe. Zelf je hoofd buigen. Zelf je fouten toegeven. Je grote woorden. Dát bedoelt Jezus met die 'vredestichters'. Mooi. Hemels mooi. Maar voor ons razend moeilijk. Want wij blijven liever zitten. Verdwalen in ons eigen grote gelijk. Praten er met anderen over om ons gelijk nog groter te maken en de bevestiging te krijgen waar we zo wanhopig naar verlangen. Omdat je er niet aan moet denken, dat je moet buigen en vergeving vragen. Woorden terug moet nemen. Je andere wang toekeren. Want je gezicht verliezen lijkt de grootste ramp, die je kan overkomen. Dat is psychologische zelfmoord. Mooie woorden in die Bergrede, hoor. Maar nu komt de hemel toch iets te dichtbij.

Hoe doe je dat? Vrede stichten? Door te zien, dat God zelf dat zo deed. Zo is hij ook naar jou toegekomen. Dat staat heel mooi in 2Corinthe 5. Daar staat het zo: "Daarom ook is iemand, die één is met Christus een nieuwe schepping, het oude is voorbij gegaan, het nieuwe is gekomen. Dit alles is het werk van God. Hij heeft ons door Christus met zichzelf verzoend en ons (o.a. Paulus) de verkondiging daarover toevertrouwd. Het is God die door Christus de wereld met zichzelf heeft verzoend: hij heeft de wereld haar overtredingen niet toegerekend...".

Ziet u wat hier staat? God heeft door Christus de wereld met zichzelf verzoend. God zelf heeft de vrede teruggebracht. Dat betekent dit: De mens, de wereld, heeft afstand van God genomen. Heeft hem gewantrouwd. Bepaalt zelf wat goed en kwaad is en daardoor is er veel kwaad in de wereld.

God had het grootste gelijk gehad als hij onze wereld had losgelaten. Hij had trots weg kunnen dwalen in zijn grote gelijk. Hij had kunnen zeggen: "Jullie komen maar eerst naar mij toe!".

Maar zo is het niet gegaan. De Almachtige kwam steeds naar ons toe. De Bijbel is het lange verhaal van een God, die zijn wereld niet los kan laten. Een God die vrede wil. En hij betaalt daarvoor de prijs. Hij geeft de wereld het offer wat nodig is voor die vrede: zijn eigen zoon hangt aan het kruis. God heeft de wereld door Christus met zichzelf verzoend. Proeft u de diepte van deze woorden? Hij is een echte vredestichter. Dat vierten we aan het avondmaal: 'God heeft door Christus de wereld met zichzelf verzoend'. Hij bepaalde de prijs. Hij wilde zijn gezicht verliezen.

"Zalig de vredestichters, want zij zullen kinderen van genoemd worden". Ziet u wat hier staat? Jij zult jezelf niet zo noemen, maar anderen zullen je zo noemen. Anderen zullen jouw woorden, jouw gedrag, jouw liefde, jouw verlangen om de relatie te redden, ervaren als een stukje hemel op aarde. Wat mooi om zo een licht van God te mogen zijn. Want als anderen jou zo noemen 'kind van God', dan word niet alleen jijzelf, maar vooral God hoog geëerd.

Kind van God! Letterlijk staat er hier in het Grieks: 'zonen van God'. In Jezus' dagen zag de Keizer zichzelf als een zoon van god. In onze dagen worden de voetballers van Ajax godenzonen genoemd. Op aarde zijn het de keizers, de veldheren, de sporthelden, de filmsterren, die 'godenzonen' genoemd worden. De mensen in de spotlights. Jezus keert het om: niet de machtigen en de trotse vechters, maar de mensen, die vrede maken, zijn zonen van God. Mensen, die zich willen vernederen. Die willen buigen en in liefde het hart zoeken van hun broeder of zuster. God geeft hen een nieuwe naam: kind van God. Zij krijgen geen Nobelprijs, maar een erekrans uit de handen van God zelf.
Amen.

Zingen: GK ps85: 3, 4

3 Bij wie Hem vrezen is zijn heil geplant.
Zijn heerlijkheid zal wonen in dit land,
het heilig land waar goedheid trouw ontmoet,
het recht de vrede met een kus begroet;
de trouw die uit de aarde opwaarts schiet,
het recht dat uit de hemel nederziet.
De velden deelt Hij van zijn overvloed,
de Here die ons zegent met zijn goed.

4 Waar Hij ook gaat, de vrede gaat Hem voor,
liefde en trouw ontspruiten in zijn spoor.
Gerechtigheid is voor zijn aangezicht,
zij bloeit alom waar Hij zijn voetstap richt.

Viering HA:

Formulier 5

Zingen: GK 195 (GK06 gz57) Ik ben het levensbrood

1 Ik ben het levensbrood,
Ik red je van de hongersnood.
Zo heeft de Heer gesproken;
Hij heeft het brood gebroken.
Zijn lichaam is het brood, zegt Hij,
dat deelt Hij uit aan jou en mij.

2 Ik ben het echte brood,
wie eet zal opstaan uit de dood.
Wie Mij gelooft, zegt Jezus,
is bij het feest aanwezig.
Ik ben het brood waarvan je leeft,
dat leven aan de wereld geeft.

3 Dit brood zal nooit vergaan,
het blijft, het komt bij God vandaan.
Heer Jezus, wij geloven
in U, het brood van boven.
Nu hebben wij geen honger meer
en nooit meer dorst door onze Heer.

Zingen: LB 381 (LvdK 358) Genadig Heer...

1 Genadig Heer, die al mijn zwakheid weet,
wil mij vergeven wat ik U misdeed;
verwerp mij niet, die op uw vrijspraak wacht,
maar troost mij met uw woord: het is volbracht.

2 Gij hebt mij, Heer, geroepen aan uw dis,
het heilig feest van uw gedachtenis;
schenk mij uw Geest, opdat ik U ontmoet
in 't teken van uw lichaam en uw bloed.

3 Gij, die voor armen rijkdom hebt bereid,
voor onrechtvaardigen gerechtigheid,
zie, hoe naar U zich mijn verlangen wendt
en leid mij zelf, Heer, tot uw sacrament.

4 Wie geeft het brood, dat hongerigen voedt,
waar is de bron waaruit ik drinken moet?
Gij, Heer, alleen kunt mijn genezing zijn;
voed mij en drink mij met uw brood en wijn.

5 Nu ik mijn hand strek naar 't gebroken brood
en neem de beker, die Gij zelf mij bood,
hoe komt Gij met uw goedheid mij nabij;
berg me in uw liefde, Heer, en zegen mij.

6 U wil ik danken, grote Levensvorst;
Gij hebt gestild mijn honger en mijn dorst.
Uw kracht, uw leven daalde in mij neer;
in uw gemeenschap wil ik blijven, Heer.

GK06 gz171 Wees stil voor het aangezicht van God

I Wees stil voor het aangezicht van God,
want heilig is de Heer.

Aanbid Hem met eerbied en ontzag,
en kniel nu voor Hem neer,
die zelf geen zonde kent
en ons genade schenkt.

Wees stil voor het aangezicht van God,
want heilig is de Heer.

2 Wees stil, want de heerlijkheid van God
omgeeft ons in dit uur.

Wij staan nu op heilige grond,
waar Hij verschijnt met vuur.

Een eeuwigdurend licht
straalt van zijn aangezicht.

Wees stil, want de heerlijkheid van God
omgeeft ons in dit uur.

3 Wees stil, want de kracht van onze God
daalt neer op dit moment.

De kracht van de God die vergeeft
en ons genezing brengt.

Niets is onmogelijk
voor wie gelooft in Hem.

Wees stil, want de kracht van onze God
daalt neer op dit moment.

LB 1010 (LvdK 285) Geef vrede Heer, geef vrede.

1 Geef vrede, Heer, geef vrede,
de wereld wil slechts strijd.
Al wordt het recht beleden,
de sterkste wint het pleit.
Het onrecht heerst op aarde,
de leugen triomfeert,
ontluistert elke waarde,
o red ons, sterke Heer.

2 Geef vrede, Heer, geef vrede,
de aarde wacht zo lang,
er wordt zo veel geleden,
de mensen zijn zo bang,
de toekomst is zo duister
en ons geloof zo klein;
o Jezus Christus, luister
en laat ons niet alleen!

3 Geef vrede, Heer, geef vrede,
Gij die de vrede zijt,
die voor ons hebt geleden,
gestreden onze strijd,
opdat wij zouden leven
bevrijd van angst en pijn,
de mensen blijdschap geven
en vredestichters zijn.

4 Geef vrede, Heer, geef vrede,
bekeer ons felle hart.
Deel ons uw liefde mede,
die onze boosheid tart,
die onze mond leert spreken
en onze handen leidt.
Maak ons een levend teken:
uw vrede wint de strijd!

Dankzegging en voorbeden

GK ps103: 1

1 Zegen, mijn ziel, de grote naam des Heren,
laat al wat binnen in mij is Hem eren,
vergeet niet hoe zijn liefde u heeft geleid,
gedenk zijn goedheid, die u wil vergeven,
die u geneest, die uit het graf uw leven
verlost en kroont met goedertierenheid.

Zegen.